

ASSOCIACIÓ ESPORTIVA CIUTAT VELLA

Seu social: Barcelona
Àmbit geogràfic: local
Forma jurídica: associació

- 131 persones treballadores
- 25 persones treballadores pertanyents a col·lectius en risc d'exclusió social
- 5 persones voluntàries
- 1.400 persones ateses en serveis a la infància i la joventut
- 50 persones ateses en serveis a la gent gran
- 20 persones ateses en serveis d'atenció a la dependència o la discapacitat

www.aeciutatvella.cat

Breu història de l'organització

L'Associació Esportiva Ciutat Vella es va constituir l'any 1986 com a entitat evolucionada de l'Escola d'Iniciació Esportiva de Ciutat Vella. Des d'aleshores, hem mantingut el nostre compromís pel districte i els seus veïns i veïnes.

Comptant amb el suport de l'Ajuntament de Barcelona, hem pogut continuar atenent als profunds canvis que durant els darrers anys s'han donat en el districte, ideant i desenvolupant propostes adaptades a la realitat social. D'aquesta manera ens hem consolidat en el districte com a entitat que ofereix a diferents col·lectius totes aquelles oportunitats, socials i esportives que anys enrere mancaven. L'objectiu que perseguim des de l'AECV no és cap altre que la lluita contra l'exclusió social a través de l'esport. La promoció esportiva dirigida a la població més jove, així com a la gent gran és un dels principals pilars sobre els quals l'AECV fonamenta la seva tasca social, cultural i educativa. Ens avala l'èxit dels diferents projectes esportius realitzats en els 33 anys de promoció esportiva des de la creació de l'entitat, mobilitzant més de 1.500 infants i joves cada curs escolar en les més de 100 activitats esportives i extraescolars.

Missió

Promocionar la cultura de l'esport com a eina educativa i de cohesió social, per construir una societat millor i més justa, donant oportunitats a aquelles persones de manera equitativa segons les seves necessitats.

Amb l'objectiu d'assolir la nostra missió, tenint en compte el nostre ideari, volem:

- Continuar amb la tasca pedagògica basada en el compromís, els hàbits saludables o el respecte a la resta de companys/es independentment de les seves condicions socials, econòmiques, polítiques o de gènere.
- Incrementar el nostre àmbit d'intervenció potenciant i desenvolupant noves activitats esportives inclusives que ens permetin arribar a joves, adults i gent gran que actualment no estan participant en les activitats proposades.
- Gestionar nous equipaments esportius municipals del districte. Ampliar el ventall d'entitats, centres i administracions del districte amb les que treballem per consolidar el treball en xarxa.
- Consolidar-nos com entitat formadora i continuar apostant per la inserció laboral dels joves.

Descripció de l'activitat

Definim quatre línies d'actuació que determinen la nostra identitat i que engloben tota la nostra activitat.

1. Esport per a tothom. Tenint com a punt de partida l'activitat física i l'esport com a eines fonamentals per a l'educació, donem resposta als nostres usuaris/es garantint activitat física i esport de qualitat per a tots els tipus de col·lectius.
2. Acció comunitària. Un dels punts claus del nostre projecte recau en la necessitat d'apostar per l'acció comunitària i el treball en xarxa. Actualment, formem part d'un ecosistema sòlid integrat per més de 10 entitats socials del districte amb les que estem en una constant recerca de sinergies per tal de millorar la qualitat de vida dels ciutadans.
3. Formació i inserció laboral. Volem no només treballar per a desenvolupar els dos principals objectius del nostre projecte, l'educació integral de la ciutadania i la formació tècnica d'esportistes, sinó també formar i inserir laboralment a joves a partir de 16 anys.
4. Perspectiva de gènere. Assumim aquest valor com a propi per tal d'integrar-lo als infants i joves i ajudar progressivament a canviar la consciència individual i col·lectiva.

DESCRIPCIÓ DE L'EXPERIÈNCIA

ACTIVITAT FÍSICA PER COMBATRE L'OBESITAT INFANTIL

Breu descripció

L'obesitat és la malaltia nutricional més freqüent entre els infants i adolescents dels països desenvolupats i, a més, prolifera en famílies i entorns amb pocs recursos econòmics. La seva prevalença s'incrementa any rere any convertint-se en un dels problemes de salut pública més preocupant de la nostra societat. En conseqüència, es fan necessàries les investigacions sobre la temàtica per donar suport empíric a la promoció d'activitat esportiva i la bona alimentació, i reforçar la seva relació amb la prevenció de l'obesitat.

En aquest sentit, des de fa uns mesos i gràcies a l'Equip de pediatria del CAP Drassanes i de l'Hospital del Mar, formem part d'una investigació sobre la relació de l'activitat física i la prevenció de l'obesitat amb un grup d'infants mostra que durant l'any 2022 i 2023 fan activitat física dos dies per setmana per tal de generar dinàmiques positives.

El projecte proposa dues intervencions: una al Raval (coordinada amb l'Equip de Pediatria del CAP Drassanes) i l'altre a la Barceloneta (coordinada amb l'Equip de Pediatria del CAP Barceloneta) per a la realització de dues franges d'activitat física i esportiva dos dies a la setmana amb dos grups d'infants de 6-7 anys amb diagnòstic d'obesitat i sobrepès.

La idea és generar dinàmiques positives perquè els infants es vinculin de manera gratificant amb l'esport, generant espais segurs i divertits. Hem de ser conscients que aquests infants tenen una mínima o nul·la vinculació amb l'esport i l'activitat física. És possible que molts tinguin relacionades certes pors i inseguretats que amb el temps poden cronificar aquest malestar i bloqueig cap a la pràctica esportiva.

Per altra banda, les dues propostes vénen acompanyades de la creació d'espais d'acompanyament nutricional i trobades amb les famílies per realitzar pedagògicament un apropament de les famílies als bons hàbits alimentaris que ajudin a revertir aquest problema.

Aportació de valor de la iniciativa

La rellevància de la iniciativa i l'impacte social sobre el col·lectiu d'infants i joves amb obesitat actualment és modest, però molt ambiciós perquè creiem que és de vital importància donar suport i visibilitat a aquest perfil de la població, però sobretot, cobrir les necessitats d'infants i joves amb diagnòstic per generar hàbits de vida saludables i millorar la seva qualitat de vida. Tanmateix, pretén marcar una tendència positiva i una continuïtat, però per això cal seguir una metodologia predefinida i sistematitzada per a la detecció de necessitats que en aquest cas, parteix del diagnòstic dels professionals sanitaris dels Centres d'Atenció primària i Hospitals de Barcelona i per un desenvolupament de l'experiència coherent, estable, amb projecció temporal i amb un mètode basat en la visió integral de la salut.

Necessitats identificades

Segons l'equip de Pediatria del CAP Drassanes i del CAP Barceloneta els diagnòstics d'obesitat i sobrepès entre els infants del districte està pujant en nombre arran de la pandèmia de la COVID-19 de 2020 i que encara en patim les conseqüències. Per aquesta raó des de la xarxa de salut comunitària del districte s'està proposant una intervenció a nivell de districte per a revertir aquestes xifres i promoure la salut entre els infants de 6 i 7 anys, amb l'objectiu de reduir les xifres de diagnosticats. D'aquesta manera podrem demostrar la importància de la pràctica esportiva per a la prevenció de l'obesitat infantil i els efectes tan perjudicials que aquesta té en la població més jove.

En aquest sentit, suggerim una activitat enfocada a infants amb diagnòstic d'obesitat i sobrepès que vinguin derivats per l'equip de Pediatria del CAP Drassanes i de Barceloneta d'entre 6 i 7 anys que respongui a la necessitat de fomentar els hàbits saludables en alimentació i l'activitat física.

Principals objectius assolits

Objectiu general: establir un espai de pràctica esportiva per infants i joves amb diagnòstic d'obesitat

Objectius específics:

- Promoure la pràctica esportiva amb un col·lectiu amb necessitats especials d'aquestes característiques.
- Establir un marc de treball i comunicació conjunt entre el CAP Drassanes i l'Hospital del Mar i l'Associació Esportiva Ciutat Vella per detectar i cobrir les necessitats d'activitat física que vagin sorgint i detectant des del CAP.
- Promocionar hàbits saludables pel que fa a la nutrició de l'infant.
- Crear espais segurs de pràctica esportiva per aquests infants.

Principals resultats obtinguts

Com que es tracta d'una proposta que s'està executant podem parlar de resultats esperats i especificar alguns resultats obtinguts fruit de la tasca realitzada en aquests mesos.

- Pel que fa a la gestió i dinamització d'un espai de pràctica esportiva, s'ha fixat una temporització i un horari concret.
- En referència a la prescripció mèdica d'activitat física en els centres d'atenció primària, des del CAP Drassanes ja s'han derivat 30 infants amb diagnòstic de sobrepès o obesitat que s'han adreçat a l'entitat per ser atesos de forma específica.
- S'ha definit un protocol d'actuació, un canal de comunicació i un mètode d'avaluació i diagnòstic amb els equips de Pediatria del CAP Drassanes i de l'Hospital del Mar.
- S'ha seleccionat un espai segur i adequat per dur a terme l'activitat.
- S'han observat millores en els hàbits alimentaris (berenar) gràcies a les accions fetes per part de l'equip d'especialistes.
- S'ha ofert la possibilitat d'adherir-se a la campanya de beques dels casals i campus d'estiu que organitza l'entitat per tal de donar continuïtat al pla i de cobrir les necessitats dels infants i les seves famílies.

Abast de l'experiència

Tenim l'experiència de molts anys en l'organització, dinamització i coordinació de la pràctica esportiva, educativa i formativa, realitzada dins del districte de Ciutat Vella. Hem procurat que tots els col·lectius gaudeixin d'activitats esportives engrescadores i adequades a les seves necessitats, superant les limitacions que poden venir per la seva condició social, econòmica o cultural del veïnat. Malgrat això, encara hi ha molt camí per recórrer i molts sectors de la població considerats vulnerables als que no se'ls té en consideració. Per aquest motiu estem continuament en la recerca de noves línies d'actuació amb l'únic objectiu de vetllar per la salut integral dels veïns i veïnes de la ciutat.

Persones implicades en l'experiència

Treballadores: 7

Membres equips directius: 4

Ateses: 30

Voluntàries: 2

Principals factors clau d'èxit

Som conscients que per valorar si ha estat un èxit o no la iniciativa, hem de completar el procés de desenvolupament de la proposta, però sí que s'han pogut identificar alguns elements que són imprescindibles per a l'èxit de la iniciativa:

- Col·laboració entre Departament de pediatria i entitats socials del barri per dur a terme propostes de valor significatives.
- Intervenció en un sector de la població vulnerable i influenciable: infants i joves amb sobrepès i obesitat.
- Tenir en compte l'esport i l'activitat física com una eina terapèutica de millora de la qualitat de vida d'infants i adolescents.
- Implicació de l'entorn familiar del participant durant tot el procés i de forma activa.
- La instal·lació per dur a terme l'activitat ha de ser un espai tancat al públic per donar seguretat i llibertat de moviment als participants i allunyar-los de judicis de valor externs.
- L'horari de l'activitat ha de ser després de l'escola.
- La figura de la vetlladora és imprescindible per fer el seguiment de les famílies que moltes vegades no parlen ni català ni castellà.
- Els especialistes que condueixen la sessió han de planificar sessions que parteixin del joc i hauran d'adaptar les activitats i deixar espais de descans entre activitats.
- Buscar la transició cap a una activitat física enfocada al multiesport per tal de buscar la continuïtat en les activitats ofertes a l'entitat.

Dificultats i reptes superats en el desenvolupament de la iniciativa

- La comunicació amb els centres de salut. Parlem de centres que pertanyen a la Sanitat pública, on l'equip humà està format per una gran majoria de personal sanitari interí que, en ocasions, es veu afectat per un sistema de rotació laboral que no afavoreix la continuïtat i seguiment de la iniciativa.
- La iniciativa es va engegar a mitjan de curs escolar i les famílies ja havien planificat i organitzat les activitats extraescolars dels seus fills. Fet que va dificultar el fet d'introduir o substituir una activitat per una altra.

- El sector de la població al qual va dirigida la proposta és vulnerable, sensible, depenent i influenciable. Les famílies tenen un paper clau en aquesta proposta i sense la seva implicació no hi ha rutina i no hi ha aprenentatge. Degut al context en el qual ens trobem, molts participants provenen de països, cultures i religions diverses. Això dificulta la continuïtat en la participació dels seus fills. (Ex: després del ramadà ja han perdut l'hàbit i deixen de venir).
- Rebuig per part d'alguns participants de realitzar esport o activitat física provocat per una estigmatització de l'esport.

Elements innovadors que aporta l'experiència

Podríem dir que la iniciativa es considera innovadora, especialment pel fet que en els centres mèdics puguin prescriure activitat física mitjançant receptes personalitzades i una derivació directa i específica a una entitat esportiva del barri. En aquest sentit, el fet inaudit de compartir la responsabilitat social i de vetllar per la salut dels ciutadans entre especialistes en salut i en activitat física dona valor i credibilitat a la visió de prevenció de salut dels serveis sanitaris.

Tanmateix, podem especificar altres elements innovadors, com per exemple la col·laboració entre l'equip de pediatria i entitats socials del barri per dur a terme propostes de valor significatives, la Intervenció en un sector de la població vulnerable i influenciable i considerar l'esport i l'activitat física com una eina terapèutica de millora de la qualitat de vida d'infants i adolescents.

Principals factors que permeten la transferència i replicabilitat

Aquesta iniciativa és replicable a qualsevol context, per això es posa a disposició el seu funcionament i metodologia.

El principal factor que permet la transferència de la iniciativa a altres barris i/o districtes és comptar amb la predisposició dels equips de pediatria dels centres d'atenció primària i hospitals. Partir dels diagnòstics mèdics és partir d'unes bases sòlides, per aquest motiu la tasca del personal sanitari és essencial per iniciar una proposta de rigor i significativa.